

PRESENTED BY:
SRI M. K. VASUDEVAN NAIR
MANIYARA VEEDU
MALAYINKIL

ശ്രീഹർഷൻ

ഗ്രന്ഥകർത്താ,
കെ. ശംശായരണി.

പ്രസാധകർ,

9544
E925

1-ാം പതിപ്പ് കാപ്പി 500.

Printed at The S. R. P. Press,
KAYAMKULAM.

1123.

954^L

ശ്രീഹർദ്ദേവൻ

ശ്രീകണ്ഠപുണ്യോല്ക്കരനക്ഷമാരൻ
ഹർദ്ദാഭിധൻ, രാജനികേതനത്തിൽ,
ഗവാക്ഷമൊന്നിന്നരികത്തു, ശോക-
സഭിന്നഹൃത്തായ് സ്ഥിതിചെയ്തിരുന്നു.

പ്രഭാവമോടുന്നതസാർവ്വഭൗമ-
ലക്ഷ്യാവേശ്വരനുപപങ്കജത്തിൽ
സന്തപ്തനിശ്ശ്വാസമരുതുവീശി-
ത്തല്ലൊന്നവൈവർണ്യമിയന്നിരുന്നു.

2

പ്രസന്നഗർഭീരവിലാസരശ്മി
തുകന്നൊരാശോചകനേത്രയുഗ്മ
പ്രജാഗരംകൊണ്ടൊളിയറുതാണു
ബാഷ്പജരത്താൽനനവാനിരുന്നു.

3

വാരാശിപോലങ്ങുഗർഭീരമായും
വൻകാടുപോൽഭീകരമായുമെന്നാൽ
ദിവേന്ദുപോൽനിഷ്പ്രഭമായുമപ്പോൾ
ആഹന്ത തദ്ഭാവമിരുന്നിരുന്നു.

4

പ്രഭാതമാണപ്പൊഴുതെങ്കിലും ഹാ
ജഗത്തു നിശ്ചഞ്ചലമുഡമനം
പ്രസാദമില്ലാതെ നിശ്ശഡമേതോ
ചിന്തിച്ചുവെന്നതുപോലെകാണായ്!

5

പാടിപ്പറന്നില്ല പതവിവർഗ്ഗം
തുളിക്കളിച്ചില്ലമുഗങ്ങളെങ്ങും
തെല്ലംചിരിച്ചില്ലലരാൽമരങ്ങ-
ളാടിക്കഴഞ്ഞില്ല ലതാഗണങ്ങൾ.

6

പൊൽത്താമരപ്പൂമധുവാർന്നുകൊൾവാ-
നിന്ദിന്ദിരശ്രേണിമുതിർന്നില്ല,
സരിത്തുണർന്നില്ല, സുഗന്ധമെങ്ങും
പരത്തുവാൻകാറുമൊരുങ്ങിയില്ല.

7

പുരസ്കാരിമാരാലയ ചതപരത്തെ
ശുദ്ധീകരിച്ചില്ല, തെളിഞ്ഞുമില്ല,
പുരത്തിലെല്ലാടവുമങ്ങുശോക-
സമ്മിശ്രമാമടുപകന്നിരുന്നു.

8

തദാനിജാൻതസ്ഥിതമായ ശോക-
ഭാരത്തിനൊപ്പംനഗരത്തിലെങ്ങും
ദുഃഖത്തിനാൽമുകതപൂണ്ടുമടു
വീക്ഷിച്ചിവണ്ണുന്നിനവാൻ ഫഷൻ.

9

പിതാവുദേഹത്തെ വെടിഞ്ഞുകൂട്ടി
 ഈജിപ്തലോകംബതമുകമായി.
 മനോരഥമൊന്നതകൻ; വായുക്കു
 വിഭൃതിയുഹർഷവുമസ്തമിച്ചു.

ജന്മത്തിലെലിഖിതപോയകന്നു,
 സദൃശമെല്ലാമപമാന്തിലാൻ,
 വിശ്വാസരംഗങ്ങൾകുറഞ്ഞു, മുറുപ്പു
 വിശേഷവിജ്ഞാനമകന്നുമാഞ്ഞു.

11

മഹീശപ്രശ്നിയുടജാകുണത്തെ
 പ്രാപിച്ചുവാഴട്ടെ, ധരിത്രീതാനും,
 ക്ഷൗരമധരിക്കട്ടെ, തപോവനത്തിൽ
 തേജസ്സുസന്യാസമിയന്നിടട്ടെ.

12

വിശ്രാന്തിയദ്ദേവനെയാൻിരുന്ന
 കൃതജ്ഞതയ്ക്കു, ഷിനിയുംവിരിഞ്ചൻ
 ഉദാരമാമുപമാണു ജാലം
 മഹാത്മസൃഷ്ടിക്കെവിടുണെടുക്കും?

13

സപ്തത്തിലുത്തമമുഖാരവിന്ദ-
 രോചിസ്സുത്താനെന്നുനകൻിടുന്നു?
 തദീയബാഹായുഗമെന്നെമുറുപ്പു
 സ്നേഹംകലർന്നുപുണൻിടുന്നു?

14

പിതാവുചൊല്ലുന്നൊരുപത്രനെ ന-
വാക്കിന്റെറമായുരുമതൊന്നുവേറെ
ആവാക്കുകേൾക്കാനിനിയേതുനാട്ടിൽ
ചെല്ലേണ്ടുകഷ്ടം ഹതഭാഗ്യനീന്താൻ.

15

ഏൻതാതനങ്ങു ല്ല പഗലോകമെത്ര-
ന്നതിന്നുമനോജനയിത്രീതാനും,
സരസ്വതീതീരമണഞ്ഞുദേഹം
ഹോമിച്ചുകാട്ടുന്നഹതാശനങ്കൽ.

16

വാത്സല്യമുക്താഫലധാമമാകും
പിതാക്കളില്ലായ്ക്കിൽമനുഷ്യജനം,
സുധാകരശ്രീകലരാത്ത താര-
സങ്കീർണ്ണമായാമിനിപോലെആനും.

17

രാജ്യം മഹാരോഗ, മുദാരഭോഗ-
ജാലംഭുജംഗം, നിരയംസുഹർമ്മം
ഹാ ബന്ധുസഭ ബന്ധന, മിക്കുജനം
ഭുജ്ജമസന്താനഫലം നികൃഷ്ടം.

18

ആഹാരമോ ഹന്ത വിഷം, ശരീരം
ദ്രോഹം, വരൈശ്ചയ്യമനന്തശാപം
ഹൃദ്ഭേദനംകാമമഹോദയം താ-
നേവരഭാജനനിരാശയാൻ.

19

അനന്തരം ഏതൊരു വെണ്മനപ്പോരാൻ
താതൻ നിയോഗിച്ചു നിജാർത്ഥനേയും
കാണാഞ്ഞിരട്ടി ചൊല്ലാരുൾക്കവേഗം
പൊറാഞ്ഞുമേവംബഹുധാ നിനച്ചാൻ.

20

എന്തേ, വരാൻ കാലമതി ക്രമിച്ചു;
രണത്തിലിജ്ജ്വലമൊഴിഞ്ഞു പോയോ?
പിതാവു തൻ വാർത്തയറിഞ്ഞു ചോദി-
ലാർത്ഥസ്വയം വല്ലഭമേറു പോയോ?

21

വൈരാഗ്യഭാവത്തൊടു കൂടി മുററി-
ജ്ജനിക്കുമട്ടു ചമിയന്നു കഷ്ടം
ഉപാഗമിക്കുന്നൊരു മുഗ്ദ്ധരാജ്യ-
ശ്രീയെസ് ഏകാനിത്യതയാൽ വെടിഞ്ഞോ?

22

പിതാക്കളോടുള്ളൊരു ഭക്തിമൂല-
മവർഷപിമ്പേ മഹിതാദരത്താൽ
ധരാപതിശ്രീയൊടു വത്സനാക-
മീയെന്നെയും വിട്ടു ഗമിച്ചതാണോ?

23

പോരുവഴി കിഴ്ന്നിറവതപം
കണ്ടിട്ടു വായ്ക്കുന്ന പരിഭ്രമത്താൽ
എന്നേ, വരാതീ നഗരത്തിലെങ്ങാൻ
ശക്തിക്കു യാതൊരു കിടക്കയാണോ?

24

ഈ പണ്ണമോരോന്നാകതാരിലോത്തും
 സന്താപചാരത്തിരയിൽപ്പിടഞ്ഞും,
 ജ്യേഷ്ഠാശതനോക്കിയുമങ്ങുകാല-
 മേറൊപ്പണിപ്പെട്ടനയിച്ചുപോണം.

25

അന്നേകദാ തൻദിനകൃത്യമെല്ലാം
 വെടിഞ്ഞു പിന്താജഡനായിരിക്കേ,
 ഭൂതേതനീനഞ്ചതമന്ദന്ദനം
 വരുന്നതാമായ്ക്കനെയങ്ങുകണ്ടാൻ.

26

നിസ്സംഗ്തേജോനിധിയാക്കമാരൻ
 മെയ്യാകവേധൂളിപടർന്നിരുണ്ടും
 മുകിഭവിച്ചുകൃശിമാവിയന്നും
 ധൂമപ്പടപ്പിൽശ്ലീഖിപോലിരുന്നാൻ.

27

ജവേനഹഷ്ഠൻമണിമേടവിട്ടു
 കാരറത്തുപായുന്നകരീഷപോലെ,
 അസ്വസ്ഥനായെത്തി, രദഗ്രഭൂവിൽ
 ശോകശരീരത്തെയെടുത്തുപോലെ.

28

പരസ്പരംദൃഷ്ടികൾവന്നിടഞ്ഞു
 പിതാക്കൾതൻവത്സലഭാവമുള്ളിൽ
 സ്ഫുടിച്ചുയർന്നു; ഹൃദയംതുടിച്ചു
 കണ്ഠോദരം ഹാ വിവശീഭവിച്ചു.

29

ചിരായ തുകാഞ്ഞുപനീഭവിച്ചു
 ഭുഖക്കൊടുംകാൻമുകിലഗ്രജാതൻ
 ചൊമ്മായുഗംനീട്ടിവിളംബമന്ത്രേ
 കനിയുനെക്കാലതരംപുണന്നാൻ.

30

മഹോജ പലന്മാരവരങ്ങളിണ്-
ശോകംസഹിക്കാഞ്ഞുവിമുക്തകണ്ഠം
കരഞ്ഞുകണ്ണീരുചൊരിഞ്ഞുമുറുരം
കല്പാന്തധാരാധരമെന്നപോലെ.

31

ക്രമേണതാനേനയനാംബുവഷ്ഠം
 ശമിക്കിലുരാജകമാരകന്മാർ,
 നീറുന്നചിത്തത്തൊടൊരിത്ത വഹനി-
 ശൈലത്തിനൊപ്പംനിലകൊണ്ടു; ശാന്തം!

82

അന്നത്തരമാജസദസിൽവച്ചു
നാനാവികാരക്ഷുഭിതൻ സഗർഭൻ,
ഭൂലക്ഷ്മിയിൽക്കൊണ്ടവിരക്തിമൂലം
ശ്രീഹൃദ്യനോടിക്കൈയൊവദിച്ചു:-

33

എൻ താത! ഹേ ഹെ! തുരൂപഭേദ-
മുക്താഫലത്തിനൊരുഭാജനം നീ
ബാല്യത്തിലേ താതമനോരഥത്തെ
ഗ്രഹിച്ചുജീവിച്ചുകൊണ്ടല്ലോ?

43

വീധേയനാംനിന്നൊടുത്താനിദാനീം
വിരക്തിമൂലംചിലതോതിടുന്നു;
ബാല്യാനുരോധപ്രതികൂലഭാവം
കാണിക്കൊലാ നീ ജഡനെന്നപോലെ.

35

നീലോകവൃത്തംഗ്രാഹിയാത്തൊരാള-
ല്ലോമ്നിച്ചുനോക്കൂ പുരുഷസ്വനേയും,
ശ്രീരാമനേയും; ജനകൻമരിച്ച
ശോകത്തിലുംധർമ്മമൊഴിഞ്ഞതുണ്ടോ?

36

ശോകാസ്വദം നാരികളാണുപാത്താൽ
ശോകാഹതൻ കാനരനെന്നുമെണ്ണാം
ഇവറ്റാണഭാലൊരുജാതിതന്നി-
ലുൾപ്പെടുത്താൻ താതവിയോഗവിന്നൻ.

37

പ്രനഷ്ടമായ പ്രജ്ഞ; മനസ്സെരിഞ്ഞു
കാളുന്നു; കഷ്ടം മതിമങ്ങിടുന്നു;
തന്മൂലമുവോത്തോർത്തുകരഞ്ഞുകാലം
കഴിക്കുവാനില്ലഭിവാഞ്ഛതെല്ലം.

38

വാസസ്സിലെപ്പോലെ മദീയമാകും
ചേതസ്സിലെ സ്നേഹമലീമസത്തെ
ഉത്സത്തിലെത്തുമണിനിരീലൊറ്റി-
ക്കളഞ്ഞിടാനാശ്രമമാണിടുന്നു.

39

വാൽകൃപിഹനത്തെമുദാ; പിതാവു
കല്പിക്കയാൽപുരുധരിച്ചുപോലെ
കൈയേല്ക്കുന്നീരാജപദത്തെ; ഞാനെൻ
കരാളശത്രുത്തെവെടിഞ്ഞിടുന്നു.

95⁴⁴

40

എന്നിപ്രകാരംനിഗമിച്ചുകൊണ്ടു
വാൾക്കാരനോടക്കരവാളുവാങ്ങി,
ധരാതലത്തിൽ, തന്മശങ്കയെന്നേ,
വിരക്തനായ് ഭൂരവലിപ്പെറ്റിത്താൻ.

41

ഈവണ്ണമജ്ഞോഷ്ടവച ക്രമത്തെ-
യാകണ്ണനരചെയ്തുകമാരനപ്പോൾ
ഭ്രമ്യവന്നാത്തുപതിച്ചുമട്ടി-
ലാവിധഹൃത്തായിതിചിന്തചെയ്തു.

42

എന്താണിതാർയ്വന്റെവചസ്സിതേ മ-
ട്ടെന്നെപ്പരീക്ഷിക്കുകയോസമിഗ്ഗം?
ഇദ്ദേഹമെന്നഗുജനോ; ഹതൻതാൻ
മറിച്ചുകാർയ്വങ്ങൾധരിച്ചുപോയോ?

43

വിവക്ഷിതമരൊരാൾകാർയ്വമാണോ?
വേറൊന്നുതൻനാവിലുദിച്ചതാണോ?
കലഞ്ഞയൊന്നാകെയൊടുക്കുവാനായ്
ദൈവംതുടങ്ങുന്നൊരുപായമാണോ?

44

മദീയസല്ലഭമഹലക്ഷയത്തി-
നാരംഭമാംഭുഷ്ഠിതികായ്ക്കയാണോ?
എന്നോ? മാമാഭുസ്സര രാജഭാരം
കൈയേല്ക്കുവാനാജ്ഞതരുന്നിതായ്ക.

45

അവഗ്രഹത്താലതിരപ്തമാകും
ധനപാവിലത്തിമഴയെന്നപോലെ,
ഉത്പീഡശോകാകലനായൊരെന്നി-
ലായ്യാജ്ഞമാ ദാഹനിദാനമായി.

46

രാജാധിരാജതപമിയന്നതാതൻ
നാകസ്ഥനായ് തീർന്നതിലുദ്ധതാപം
എൻപൂവ്ജൻസർവ്വമൊഴിഞ്ഞുവെക്കും
ചാത്തിടവേ, നാടുഭരിക്കയോ ഞാൻ!

47

മുദഗോളമാംഭുതലവും തദീയ
ഭോഗങ്ങളും ചെറുമെന്നിങ്ങവേണ്ട,
ആയ്യാജ്ഞ ഞാനിന്നുവെടിഞ്ഞിടുന്നു
രപസ്സുതത്പാപമകറ്റിടട്ടെ.

48

എന്നാറമ്പോധംകലരുംമനസ്സാൽ
തപോവനത്തിങ്കലണഞ്ഞുകൊണ്ടു്
നമ്രാസ്യനായ് മൗനമിയന്നഹംഷൻ
നിന്നാൻ ശിലാവിഗ്രഹമെന്നപോലെ

അത്രാനന്ദേ തത്ര യഥാജ്ഞമേക-
കാർമ്മാണികൻവല്ലുലമാനയിച്ചു;
രാജാംഗനാകൃന്ദരവങ്ങളുപ്പോൾ-
പരന്നദിക്കാകെനിറഞ്ഞുനിന്നു.

50

ഭൂമീസുരയഘംനിജഹസ്തദണ്ഡ-
മുയർത്തി "മാമേതി" വദിച്ചുവേദാൽ;
കാൽജ്ഞരാംപയരജനങ്ങൾനീളെ-
സ്സബാഷ്പധാരംവിലപിച്ചു മുറുരും.

51

സാമന്തരെന്താംകഥമേലിലെന്നാ-
യീടുററതാപത്തൊടുനിന്നു മുറുരും,
അനക്ഷരംബാഷ്പകണങ്ങൾതുകി,
"പോരുംപ്രഭോസാഹസ" മെന്നരച്ചു.

52

ഈവണ്ണമാരംഗമഹോമഹത്താം
സ്നേഹാബ്ധിയിൽകോളുവളർത്തിനില്പേ,
പ്രകാമഖേദത്തൊടുതത്ത്വപനാവിൻ
നിയോജ്യനേകൻ, ബതവന്നരച്ചാൻ.

53

ധീരാഗ്രനാംഭൂവരനന്തരിച്ചോ-
രുദന്തമെമ്പാടുമറിഞ്ഞനാളിൽ,
പുണ്യത്തൊടൊപ്പംഗ്രഹവർമ്മജീവൻ
ഹരിച്ചുതേറ്റർമ്മതി മാളവേശൻ.

55

സ്വസാവിനൈക്കൈ വിലങ്ങുവച്ചു
കാരാലയത്തിങ്കലടുത്തു നീചൻ.
ശ്രീകാന്യകുബ്ജത്തെ യുമാക്രമിക്കാൻ
വരുന്നപോലിങ്ങിനിയക്കരാളൻ.”

55

ഓൾ ശ്രാവ്യമാമിക്കഥകേൾക്കെ, ശബ്ദം
തജിച്ചുരാജനയുവാവിനുള്ളിൽ,
രോഷാനലൻചീറിവളൻ, ശോകം
മറഞ്ഞു;വിദ്യുത് പ്രനോയ് ജപലിച്ചു.

56

അനന്തരരഹസ്യനേനോക്തിയേവം
വദിച്ചുപോലകലാവതംസം,
ഈ രാജവംശസ്ഥിതികാത്തുനീതാൻ
പ്രജാവനചെയ്തയഥാനരൂപം.

57

ധരിക്കുന്നീസാഹ്യവിധാനമേകാൻ
ബന്ധുക്കളെന്നല്ല ജനങ്ങൾപോലും
ഉദൃഢകൗതുമലസെന്നമസ്തുത്
ധരിത്രീനല്ലവരെന്നമുള്ളിൽ.

58

അമ്മാളവശ്രീഹരണാർത്ഥമിന്നു
പോകുന്നുഞാൻതാപസവൃത്തിയില്ലോൾ
സംഗ്രഹംവെറികൾതൻവിനാശം
വരുത്തുകെന്നുള്ളതുമാത്രമാട്ടെ.

60

പഞ്ചാസ്യവീരൻറസദാഗ്രഹത്തിൽ
കരംഗകങ്ങൾക്കഭിവാഞ്ഛരപോലും
ചണ്ഡംശുമാലിക്ക്തിരിട്ടുനില്ക്കാൻ
തമസ്സിനംകുതുകമെന്തുചിതും.

60

സാമന്തരാമന്നവരണ്ടു പിന്നെ
മത്തദപിപത്രേണിയുമുണ്ടുപാർത്താൽ,
തപദീയരക്ഷയ്ക്കു യുതത്രരംഗ-
മീ“ഭണ്ഡി”യൊന്നിപ്പുറമുക്കുപോരും.

61

ഇരമട്ടിലുള്ളഗുജഗീരുകേട്ടി-
ട്ടുരച്ചുഹർഷൻപ്രണയാദിഭൂതൻ.
ആയ്തൻമദീയാനുഗതത്തിലേതോ
ദോഷംനീരീക്ഷിപ്പതുപോലെകാണും.

62

ഇവൻപരംബാലകനെന്നുകാങ്കി-
ലായ്തന്നുത്താനിങ്ങനെഹേയനാണോ?
സരക്ഷ്യനാണെന്നുനിനയ്ക്കിലായ്ത-
ബാഹ്വക്കളല്ലേ ശരണീയലക്ഷ്യം.

63

അശക്തനാണെന്നുധരിക്കിലേവ-
മെന്നെപ്പരീക്ഷിപ്പതു യുക്തമാണോ?
ക്ലേശംസഹിക്കാത്തവനെന്നുകാൺകി-
ലീയെന്നെയുംസ്രീകളിലെണ്ണിയല്ലോ?

64

സുഖേനവാണീടണമെന്നപക്ഷ-
മുണ്ടെങ്കിലാസൗഖ്യവുമങ്ങയൊത്ത
പ്രയാണമായ് ഞാനൊരുഭാരമല്ലാ
പോന്നീടുവാൻകല്പനനല്ലിടേണം.

65

സഹോദരസ്നേഹമിതൊന്നുമൂലം
ദുഃഖിപ്പതെന്നാലതനമ്മിലൊപ്പം.
ഭവാൻപ്രസാദിച്ചനയിക്കവേണ-
മെന്നായ്പാദങ്ങളിലാനമിച്ചാൻ.

66

തെറ്റൊന്ന കൈക്കണ്ടുപിടിച്ചുമെല്ലെ-
യുത്ഥാപനംചെയ്തുവദിച്ചുരമം.
കഞ്ഞവെറുമുറുബലവൈരിയോടോ
വമ്പിച്ചുസന്നാഹമെടുപ്പനമ്മൾ?

67

നിൻവിക്രമത്തിന്നൊരുനാട്യരംഗ-
മീയാഴിചൂഴ്ന്നൊരുഭൂമിയത്രേ.
കലാചലത്തോടിയുന്നവാതം
തുലത്തിനോടേല്ക്കുകയില്ല; നില്ക്ക.

68

ഇമ്മട്ടുസാന്തപങ്ങൾ കഥിച്ചതെല്ലൊ-
രാശപാസമേകീട്ടഥരാജാലൻതാൻ
അന്നേട്ടിനത്തന്നെ, നിജാരിജീവ-
ഹാനിക്കു സദ്യാവൃതനായ് ശമിച്ചാൻ.

69

അനന്തരം കൂട്ടപരിഞ്ഞുപോയോ-
രാജ്യദന്താവളമെന്ന പോലെ
ശ്രീഹർഷദേവൻ വിമനസ്സു നായി-
ട്ടാ മന്തദുഃഖത്തെ ടവാങ്ങുപോന്നു.

70

ദിനങ്ങളേവം പലതും കഴിഞ്ഞു.
പോയോരുനാളു ഗ്രജതോഴനേകൻ
ആസ്ഥാനദേശത്തു സമാഗമിച്ചു
ചൊല്ലിടീനാനാകലപൂർവ്വമേവം.

E 925

71

സഹേലമായ് മാളവസൈന്യജാതം
നിഷ്ഠുരനായെന്നു രാജനേ,
ഗൗഡാധിപൻ സൈന്ധവവൃത്തികാട്ടി-
ക്കാലാശയിൽ ജീവനമേകി, ഭൂഷൻ

72

ഈ വാർത്ത കേട്ടപ്പൊഴിളാധവേശൻ
തേജസ്സു താരണ്യ മെടുത്ത മട്ടിൽ
ഭൂഷ്ഠേക്ഷ്യനായ് മന്തചമഞ്ഞു മുറും
ജപിച്ചു കാത്താണ്ടിക വൈരിപോലെ.

73

ഗൗഡാധിപൻ ഹാ! നിരയാധിനാഥൻ
ചണ്ഡാലകമൈകപരൻ നികൃഷ്ടൻ
എന്ന ഗ്രജന്മാവിനെ ഹിംസ ചെയ്തോ-
രവന്റെ രക്തം നുകരട്ടെ ചന്ദ്രഗം

74

നിർഗുഹമാക്കാതെ ധാരാളത്തെ
പാലിക്കുവാനില്ല തരിമ്പുമാഹരം.
നിർജീവനായ് കിത്തിവെടിഞ്ഞു ഭൂവിൽ
ശരീരിയായ് വാഴുകയില്ല എന്നും.

75

പോകട്ടെ സർവ്വപ്രവൃത്തമാർഗ്ഗം—
പാപസുക്കൾതൊട്ടാണവിടുന്നു; സത്യം.
ഇബ്ദ്രമിയേ ഗുഹവിഹീനയാക്കു-
മല്ലെങ്കിലഗ്നിക്കിരയെന്റെ ഭേദം.

76

എന്നന്തരാത്മാവിലുള്ള ധീരൻ
കല്പിച്ചുസന്ധ്യാദി നിയുക്തനോട്
എഴുത്തയച്ചിടുക വൈകിടാതെ—
ങ്ങല്ലാക്ഷിതീശങ്കമിതാണവാക്യം.

77

വരുന്നിതാദിഗപിജയാതുമുഖീ-
ധരംധരൻ ഹർഷനമേയവീർണ്ണൻ
ഒരുങ്ങുവിൻനിങ്ങൾ കരം തരാനോ
ഘോരാജിചെയ്യുന്നതിനോ വിശങ്കം.

78

അതിനുശേഷംഗുവരൻ കരീന്ദ്ര-
സേനാപതിക്കാജ്ഞകൊടുത്തു മോദാൽ
ആയോധനത്തിന്നു രോഗമാകും
സന്നാഹമെല്ലാംവഴിപോലൊരുക്കാൻ.

79

രാജസ്ഥിതിക്കഥ സമുജപലയുക്തമാഗ്നം
പ്രാജന്യഥാവിധി തദാദൃശമാക്കി മുറും
ആജുൽസുകതപമുളവാക്കിബലത്തിനെല്ലാ-
മാജ്യാപമൗലിസമയം ബത കാത്തിരുന്നു.

80

II

അനന്തരംദിഗ്ജയ മംഗളാത്മമാം
ദിനയശസ്സിന്നൊരു നാദിയെന്നപോൽ,
മനുഷ്യാനാഥസ്ഥപരമാരമെന്നപോ-
ലനന്തരായം വിലസിച്ഛനിമ്ലം.

1

പയോവിമോക്ഷത്തിനപോന്ന ശുഭ്രമാം
ഘനങ്ങളാലെന്നവിധം നരേശ്വരൻ,
സുവണ്ണമാകും കലശങ്ങളാൽതദാ
വരാഭിഷേകം ബതനിവ്ഹിച്ചുതേ.

2

വഴിഞ്ഞഭക്ത്യാ പരമേശ്വജയം
വിധിക്കുമോമങ്ങളുമാചരിച്ചഥ
വരേണ്യരാംഭ്രമിസുരർക്കു സാദരം
വിശിഷ്ടദാനങ്ങൾ നടത്തിഭൂവരൻ.

3

ഉടൻപുലിത്തോലു വിരിച്ചുവ ഉതാ-
മുയൻപീഠത്തിലിരുന്നു ചന്ദനം
പരിസ്ഫുരൽ പാവനപാവകളലും
നരായണൻ മെയ്യിലുമങ്ങു പൂശിനാൻ.

4

വെളുത്തനൽചേലയടുത്തു, മൗലിയിൽ
കുളുർമുകോലും സിതപുഷ്പമാലുവും,
വിളങ്ങി ഗോരോചന ചേർത്തടുത്തൻ
ഒളങ്ങൾ കാതിങ്കലുമാൻമന്നവൻ.

5

ജയാത്ഥ മാകുന്നതിങ്ക ഭാവുകും
ഭവിക്കുവാനുള്ളൊരു നൂലു കൈയതിൽ,
ധരിച്ചു, തൻശാസനകങ്കണത്തൊട-
ക്ഷിതിശനേറാനഥ ശാന്തിശീകരം.

6

സ്വരാജ്യരക്ഷാവശമാത്മമന്ത്രിയിൽ
ചുമത്തി ഹർഷത്തൊടു ഹർഷമന്നവൻ
പ്രജാചയത്തിൻ ശുഭമാംജയാരവം
സ്ഫുടം ശ്രവിച്ചാജിവിധിക്ക യാത്രയായ്

7

പുറത്തിൽ നിന്നൊട്ടകലത്തു രമ്യയാം
സരസ്വതിവാഹിനി തൻകരയ്ക്കുലായ്
പാനാസൈന്യത്തൊടു, പാളയത്തില-
ന്നാർക്കുനാഥൻ നിവസിച്ചിതാദിനം.

8

മനസ്വിമാർമൗലി മഹാമഹീശ്വരൻ
ഗഭീരനാഭോധി ഏദന്തമെന്നപോൽ,
മഹസ്സിനാലർക്കുനിഭം പ്രവിസ്ഫുരദ്-
വിഭാത സന്ദേഹമിയറ്റി രാവിലും.

9

തമിസ്രതൻ തൃപ്പുക യാമമെത്തവേ,
സുമന്ദതൃപ്പാരവ ഘോഷ പൂർവ്വം
പ്രണാദശംഖലാപനിയും വിഭിന്നമായ്
ദിഗന്തരാളങ്ങൾമുഴുകിയുൽക്കടം. 10

കരീന്ദ്രവാജാദി മൃഗങ്ങൾ തൻ ഭവം
പടച്ചനത്തിന്റെ യിരമ്പലം തദാ
വിഭ്രഷണത്തിൻ കളശിഞ്ചിതങ്ങളും
മുഴങ്ങി സേനാ നിലയത്തിലെക്കുമേ. 11

കടീര മുന്മേഷഭരം വളർത്തിട്ടും
പെരുത്ത ശബ്ദാംബുധി വീചിമാലയിൽ,
നിമജ്ജനോന്മജ്ജനമാൻ, മഞ്ഞഴും
പുമാന്റെയുത്താള മനസ്സുപോലവേ. 12

സ്ഫുരിച്ചെഴും കാന്തികലൻ പൊന്മണി-
വിഭ്രഷണശ്രോണിയണിഞ്ഞു ഭംഗിയിൽ,
പ്രസന്നായ് രാജകുമാരരുജയ-
പ്രയാണസജ്ജതപ മിയന്ന നിന്നതേ 13

അനന്തരം പൊൽക്കതിർ വീശിഭാനമാ-
നദിക്കവേ, ഹഷ്ണ യാത്രയാകുവാൻ,
മുറ്റുത്ത്മായെന്നു കഥിക്കുമാറുൻ
നദിച്ചുശംഖാവലി മംഗളസ്ഥനം. 14

തദാവിലാസത്തൊടു ദിഗ്ഗജാഗതം
കണക്കു കണ്ണാഞ്ചലമാട്ടി മന്ദമായ്,
വരുമ്പൊരോമച്ഛരിണീഗുഹത്തിലാ-
നരാധിനാഥൻ കയറീമഹോന്നതൻ. 15

തിളങ്ങിടും ശോഭനചീന ചേലയെ-
ലരിച്ചിയങ്ങുന്നമഹീ വരാധിപൻ
വിളങ്ങിവാന്തോർപദ മേറിനിന്നീടു-
ന്നിളം തളിർച്ചാത്തണി കല്പശാഖിപോൽ. 16

വിശാല വക്ഷസ്സിലണിഞ്ഞിരുന്നതാം
സ്ഫുരന്മഹാ ഹാരമതിൻമറീചിയിൽ
ഉദിച്ച സന്മണ്ഡലമങ്ങട്ടിക്കുകൾ
പിടിച്ചതാം ചാമരമെന്നപോലെയായ് 17

പുരാതന ക്ഷത്രമഹസ്സുമുത്തമായ്
ഭവിച്ചഹഷൻ, നിജ ദീപ്തിധാരയിൽ
ഉദിച്ചുപൊങ്ങുന്ന ദിവാകരനെഴും
പ്രഭാതരംഗത്തെയധഃകരിച്ചതേ. 18

തദന്തരത്തിൽ കലിതാദരം(മണീ)കനത് -
കിരീടമാളം തലതാഴ്ന്നിരാജകം,
വണങ്ങി;നാനാമണിഭാസ്സു പുററിന്നു
കനക്കവേ വീശിയെഴുന്ന മണ്ണുളം. 19

ഘനങ്ങളായ് തീൻ മുദാരജസ്സേഴും
വിയത്തിലേറും ഗൃഹകേകിപോലെയും,
ശുഭംവദിക്കാനഴകാൻ ദിച്ചതാം
വലാരിദേവന്റെ ധനുസ്സുപോലെയും, 20

സുരദൃസത് പലുവചനങ്ങളാൽ
ദിശാധിപന്മാരിഹ ദിങ് മുഖങ്ങളിൽ
ചമച്ച സത്തോരണ മാലപോലെയും
വിളങ്ങിതലുർബ്ബര രശ്മിസഞ്ചയം, 21

തദാ നൃപാലൻ മിഴിയാൽ സ്മിതത്തിനാൽ
വചസ്സിനാലും കശലോക്തിയാലുമേ
നമിക്കയാലും ബഹുമാന്യരാജകം
യഥാനരൂപംവിഭജിച്ചുവീര്യവാൻ. 22

ജനാധിപൻ താനഥ മംഗളാത്മമാം
സുവാദ്യനിജപാന പരമ്പരാവലി
സ്രവിച്ചുചുറ്റും ബതനോക്കി നോക്കി ദി-
ഗ് ജയാത്ഥമാം യാത്രതുടങ്ങിമന്ഥരം. 23

ബലാവലീപാദപുടാഹതത്തിനാ-
ലുയൻ ധൂളിപടലം നഭസ്സതിൽ,
നിറഞ്ഞു രാത്രിനിഭമായ വാസരം
കിരീടരത്നപ്രഭയിൽ തെളിഞ്ഞുതേ. 24

ദിശാഗജസ്വർഗ്ഗം കരിരൂപം ക്തികൾ
 സ്രവിച്ചുദാനാബ്ദവെഴുന്ന വിമിക്തം,
 ദിശാപ്രജാതങ്ങൾകലൻ ഭവതൻ
 പ്രവാഹ സാഹസ്ര വിലാസ മാന്തേ. 25

നിവാസകസ്ഥാന മതികൾ നിന്നൊ
 പുറപ്പെട്ടു സേനകളായുഗാദിയിൽ
 ലസിച്ചു, ലക്ഷ്മീശ്വര കക്ഷിവിട്ടെഴും
 സജീവലോകങ്ങൾ കണക്ട് ഭംഗിയിൽ. 26

അരം വരേണ്യൻ കടകത്തിലെത്തിയ-
 ഞ്ചിരന്ന ഭൂമിപതി വിശ്രമിക്കവേ,
 ഒരാളനുജ്ഞാ സദൃശം പ്രവിഷ്ഠനാ-
 യുരച്ച മന്ദംവിനയാനുരോധമായ്. 27

അശേഷകല്യാണവിഭൂതി ഭോഗഭൂ-
 വിനപ്രഭൻ രാജക ഹീരമേ ഭവാൻ
 വിശേഷമാം മാനസ മെന്നിയെപരം
 നിനയ്ക്കിലൊന്നില്ലപദീകരിക്കുവാൻ. 28

ഇതാത്മ്യം, മെൻസ്വാമി ഭവാനിലെന്നമേ
 ധൃതാദരൻ, സാദാ മേകിടുന്നതേ.
 കൃതാത്മനായതൂതശക്തിയേലുമി-
 സ്സിതാതപത്രത്തെ വരോപഹാരമായ്. 29

കടന്നുകൂടുന്ന നിഴൽത്തണുപ്പിനാ-
യിതിങ്കലോരോ ശശിരശ്മി നാശക്കുനാശ
നിനയ്ക്കുകിൽ ചാലെയൊഴുക മിമരപോ-
ലലുക്കുരത്താവലി, ചന്ദ്രധാരയെ.

30

മഹാമഹസ്സാം വരണന്നതുല്യനാം
മഹീപതിക്കെന്നിയൊരാൾക്കു മുഴിയിൽ
അധീനമായാലു മനല്ലമാമിതിൻ
സുഖാവഹമായ ലഭിക്കയില്ലരോ.

31

ഇതാശ്രയാശാശനമല്ലൊരിക്കലും
പ്രഭഞ്ജനാഹാർച്ചവുമല്ലിളാപതേ
ജലാർദ്രമാകില്ല; പെരുത്ത ധൂളിയാൽ
നിറത്തിനും മങ്ങൽവരില്ല നിണ്ണയം.

32

ഇവണ്ണ "മാഭോഗ" പദാഭിധേയമാം
കടയ്ക്കെഴുംമേന്മ കഥിച്ചുകൊണ്ടവൻ
വളർക്കുമ്പോലാത്തരി താതപത്രമ-
ങ്ങെടുത്തുകാണിച്ചിതു രാജരാജനെ.

33

ജഗത്ത്രയത്തിൻ തിലകാമനമായ്
തെളിഞ്ഞചന്ദ്രന്റെരകലാവതാരമായ്
പ്രസന്നയാം കീർത്തിപൊഴിച്ച ഹാസമായ്
വിളങ്ങിയാമത്ര മതീവവിസ്മയം.

34

അതിന്നുശേഷം, കൃതലക്ഷണങ്ങളാ-
മനേകരത്തോജപലഭൂഷണങ്ങളും,
മനോജ്ഞമാംവേദകരണ്യകത്തിൽവി-
ന്യസിച്ഛതാംനൈകതരാംശുക്കുങ്ങളും.

35

സുഭാഷിതമുദ്രണചെയ്തഭംഗിയായ്
ചമച്ചതാംചീവരപ്പുസ്തകങ്ങളും
വനത്തിൽമേവുമിഥുനങ്ങളുത്തദാ
വസുന്ധരേശ്വരപഹാമോക്ഷിനാൻ.

36

അനന്തരംഭൂപതിയോടുസാദരം
വദിച്ചുദൂതൻപുരുഷേന്ദ്രിപൂർവ്വകം,
കുമാരനാമെൻപ്രഭുശൈശവമുതൽ
മഹേശ്വരേവാരതനാണുസർവദാ.

37

അനന്തതന്നിൽകൃതവീര്യകൃത്യരം
ഭവാദൃശന്മാരിലതീവതുപ്ലിമാൻ,
മനുഷ്യരൂപത്തിൽനടക്കുവോരില-
ബ്ഭവാശയന്നില്ലൊരുതെല്ലമാദരം.

38

മൃതിക്കുതുല്യംകരുതുന്നുസന്തതം
പരാഭിക്ഷേപ്യവിധാനമുഴിയിൽ,
പതിക്കായ് വൈഷ്ണവശക്തിപീഡിതൻ,
പരമരാധീശഭവാൻ പ്രമാണമാം.

39

ഉരച്ചുഹർഷൻ:—പ്രിയഭാവ മാർന്നിൻ-
കുമാരനിൽപ്രീതിനിവൻ; ധരിക്കെടോ;
വിലോകനൗൽസുക്യ മുദിക്കയാൽ മന-
സ്സെരിഞ്ഞിടുന്നുണ്ടെങ്കിലേണ കാണണം.

40

വിഭാതമായോരളവങ്ങു ഭൂതനെ-
പ്പറഞ്ഞയച്ചാൻ പകരംസമുൽസുകൻ
ഉപായനദ്രവ്യചയംകൊടുത്തു തൻ
പ്രധാനിയാം സേവകനൊത്തു ഭൂപതി.

95^h

41

തുരഗസേനാപതിയായ ദണ്ഡിയ-
ന്നൊരിക്കലാക്ഷോണിവരന്റെ സന്നിധൗ
കൃശീഭവിച്ചൊരു ജിഗീഷയെന്നപോൽ
നിരുൽസുകുന്തിനു വണങ്ങിയോതിനാൻ.

E 92^h

42

സുരേശ ദിക്കെത്തവേ രാജ്യവൽനൻ
കുശസ്ഥലംഗുപ്തനധീന മാനവേ,
തരത്തിലാഭേവിതുരുകുവിട്ടുൻ
കടന്നവിന്ധ്യാവനിതനിലെന്നതും.

43

ഗ്രഹിക്കുവാൻ രക്ഷിജനങ്ങളും തദാ
ഗമിച്ചുവെന്നാലവരാരു മിച്ഛാഴം
തിരിച്ചുവന്നീല പരത്തിലെന്നതും
ധരീച്ചുപോന്നാൻ, ഹതവീര്യനെന്നപോൽ.

44

സമസ്തകൃത്യാന്തരവും വെടിഞ്ഞു ഞാൻ
ഗമിച്ചിട്ടുണ്ടഭിമം മത്സ്യസാവിനെ
തിരഞ്ഞിടാൻ; ഗൗഡരൈവെന്നുപോരുവാൻ
ഭവാൻ നയിച്ചിടുക സേനയെ ദൂതം.

45

ഇദം വിധേയം നിഗമിച്ച ഭൂവരൻ
പുലച്ചയിൽ, പുഷ്പരഞ്ധ്ര സന്നിഭൻ
തിരിച്ച വിന്ധ്യാദ്രിയെ ലക്ഷ്യമാക്കിയ-
ങ്ങതുലഗ്നം വാജിയിലേറി സാന്നഗൻ.

46

ധരാവിഭാഗം പലതും പൊടുന്നനേ
ക്കടന്നുപോകുന്ന റൂപം ലക്ഷ്യമായ്,
പുരുഷസ്ഥലം തന്നിലടുത്തു പൂർവ്വമാം
വനത്തിലെ ഗ്രാമതലം മനോഹരം.

47

ചിലേടമങ്ങിങ്ങു കിളന്നിടയ്ക്കിടെ
പ്പരന്നാനാതരവൃക്ഷവല്ലികൾ
നിറഞ്ഞു പാടങ്ങുമാണൊരിസ്ഥലം
വിളങ്ങിനൈസർഗ്ഗിക കാന്തി കന്ദളം.

48

പരന്നിതികൽച്ചിലബീജധാനിയിൽ
കിടന്നൊരലാമ്പകസംഗരങ്ങളെ
എരിക്കവേമുററിയെഴുന്നധൂമ മാ-
ന്നനന്തമങ്ങിങ്ങിരുളാന്നിരുന്നതേ.

49

അടുത്തുവത്സഗ്രഹദൃഷ്ടജന്തുവെ
 പ്പിടിക്കുവാനുള്ളപലേകരുക്കു'മായ്
 വടദ്രുമന്തിന്റെരതരയ്യ, കമ്പിനാൽ
 ചമച്ച ഗോശാലയുമുണ്ടു, ചുറ്റിനും. 50

വനാധിപൻ കാഷ്ടികരോടുമല്ലടി-
 ചെട്ടുതൃസൂക്ഷിച്ചു പരശപാടങ്ങളും
 മരങ്ങളാൽനിർമ്മിതമായചണ്ഡികാ-
 ഗൃഹങ്ങളുംകാൺമു ചിലസ്ഥലങ്ങളിൽ. 51

കടുംബരക്ഷാകലരാര കൃഷീവലർ
 മെതിച്ചെരശ്ശാലിയെഴും കളങ്ങളും,
 അടുക്കലായ് പല്ലകൾകൊണ്ടു തീർത്തതാം
 ചരിഞ്ഞമാടങ്ങളുമുണ്ടു കാണുവാൻ. 52

ഇടക്കിടയ്ക്കു വഴിതോറുമാതപം
 സഹിക്കവയ്യാത്ത ജനങ്ങൾ സർവ്വാ
 കടങ്ങളിൽ പാനി നിറച്ചുവച്ചിടും
 ഗൃഹങ്ങളാൽ ചൂടുകറച്ചിടുന്നിതിൽ. 53

വെറുമുള്ളക്കീറുകൾ കൊണ്ടു ഭിത്തികൾ
 പടുത്ത നൽപല്ലകൾ കൊണ്ടുമേഞ്ഞതായ്
 പതിഞ്ഞുകാണുന്ന ഗൃഹങ്ങൾ കക്കട-
 സ്ഥനത്തിനാലേ യറിയാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടു. 54

കിഴക്കുവട്ടങ്ങൾ ഫലങ്ങൾ മാംസവും
പലേതരംനൈലൂരിയും ഭുജിക്കുവോർ
നിരായം മോദമിയന്നു ജീവിതം
നയിക്കുവോരിങ്ങു ജനങ്ങൾ സർവ്വമാ.

55

ധരാധിപൻ ഗ്രാമവിലാസ മോരോ-
ന്നീക്ഷിച്ചുകൊണ്ടുണ്ടു നടന്നമന്ദം
ഉദിച്ചെഴും പ്രീതിയിലാദിനാനം
സമീപമായെന്നതു മോത്തതില്ല.

56

ആഗ്രാമവാസ്തവ്യരറിഞ്ഞു വേഗാൽ
വിശിഷ്ട വസ്തുക്കളെടുത്തു കൊണ്ടു്
സുപാന്തികം ചെന്നു വണങ്ങി മുറുറം
ഭക്ത്യാദരത്തോടനു യാന മേറാർ.

57

ജഗത്തിലേക്കാമ്യവിലാസജാലം
നിർദ്ദഷ്ടമായുണ്ടുവനസ്ഥലത്തിൽ
യഥാർത്ഥം സൗഖ്യവുമുണ്ടു പാർത്താൽ
വൻപട്ടണംകൃത്രിമലാസ്വരംഗം.

58

ആരണ്യഭൂവിങ്കലുമുണ്ടു ധാർമിക-
ന്മാരെണചിന്തിച്ചു മന്ത്നായകൻ,
ആരാത്രീയാരാജകുമാരരോടുമൊ-
ത്താരമ്യമായങ്ങു നയിച്ചുസോൽസുകം.

59

വിഭാതമാം വേളയിലുമേമീശ-
നാഗ്രാമദേശത്തെ വെടിഞ്ഞു വേഗാൽ.
വിന്ധ്യാചലത്തിങ്കലണഞ്ഞു സാശ-
മനാകലം തേടിനടന്നു നീണാൾ.

1

അന്നേകദാ കാനന ഭൂമിതന്നിൽ
ചരിക്കവേസാനഗനാം നരേശൻ,
കാനന്യസാമന്ത തന്ത്രജനേക-
നാരാൽ സമീപിപ്പതു ഓണമാറായ്,

2

ആവന്യ രാജ്യന്യ കമാരനൊന്നി-
ച്ചൊരററ കാട്ടാള യുവാവിനേയും,
കണ്ടാൻഗുപൻ, മന്ദതരംചരിക്കും
തമാല ഭൂമീരഥ മെന്നപോലെ

3

കരുത്തദേഹം വനവല്ലികൊണ്ടു
കെട്ടിപ്പടുത്തുള്ളൊരു കേശഭാരം,
തമസ്സതോല്ക്കംവിധമായ് സദാപി
ചലിച്ചിടുംചില്ലി,യുയന്നാസ.

4

കറഞ്ഞപക്ഷുക്കുമൊത്തു മുറും
ചുവന്നരൂക്ഷീകൃതമായ നേത്രം,
മലർന്നുക്കുന്നധരം, കണക്കിൽ
കറഞ്ഞതും ചീർത്തുമായതാടി,

5

കണ്ണങ്ങളിൽ കാചരകാച രത്ന-
മാലാകലാപങ്ങൾ, ശിരസ്സു തന്നിൽ,
മനോജ്ഞമാകും ശുകപക്ഷമെന്നീ
വിധത്തിലാവ്യാധനീഭൂന്നിരുന്നു.

6

വിന്യാചലത്തിന്നൊരു ഭൂപനായും
വ്യാധാവലീസൈന്യക നാഥനായും
വാഴൂന്ന “ഭൂകമ്പ” നൊരാ; ഭൂവന്ത
സ്വപ്രിയനാമിത്തരുണൻ സുഖോരൻ.

7

അക്കാനനാന്തത്തിലവന്റെ കണ്ണിൽ
പ്പെടാതെ യാതൊന്നുമിരിക്കയില്ല
തെറ്റാവിഴുന്നില പോലുമെത്ര
യുണ്ടെന്നു ചൊല്ലാനുമവൻ സമർത്ഥൻ.

8

തേജസ്സചിന്തം നരപാലരൂപം
ദർശിച്ചൊരാ രണ്ടു യവാക്കളപ്പോൾ,
സാഷ്ടാംഗപാതേന നമസ്കരിച്ചു
നിന്നാർ പരം പ്രശ്നയ ഭാവരായി.

9

ചോദിച്ചുഹർഷൻ കതുകാൽ:—ഭവാന്മാ-
ക്കിദ്ദേശമെല്ലാമറിവുള്ളതല്ലേ?
കറച്ചുനാളായിതിൽ വന്നുചേന്നോ-
രുദാരന്നാരിമണി ദൃഷ്ടയായോ?

10

സമാദരം ചൊന്നിത്തൊരാൾ:—മഹാത്മൻ!
മാൻപേടപോലും നടകൊൾകയില്ല,
ഇട്ടിക്കിളുടുന്നു ഭയന്നു; കഷ്ടം
മൃഗാക്ഷിമാർ തൻ കഥയെന്തു പിന്നെ.

11

ഇതിന്നടുത്തായൊരു ദിവ്യനാകും
മഹർഷി വാഴുന്നു പരാത്മവേദി,
ഈ വാത്സ്യഭേദ മറിഞ്ഞിരിക്കാം;
ആരായുകിൽ ക്ഷായ്മറിഞ്ഞു പോരാം.

12

അനന്തരം സാനുചരൻ നരേന്ദ്രൻ
നിഷാദ നിർദ്ദിഷ്ടപഥത്തിലൂടെ
മഹഷിതന്നാശ്രമഭൂമിലേയ്ക്കു
ചേതോരഥത്തിൽ കയറിഴമിച്ചു.

13

ചാഞ്ഞൊട്ടുരുങ്ങിയിട്ടിന ശാഖതോറും
തത്തിക്കളിക്കുന്ന ഖഗന്ദശ്വരന്റെ
കളാരവത്താൽ തരുവുനമുഖീ-
വരന്നു സന്മുഖമു മാവദിച്ചു.

14

ദൂരത്തുകേൾക്കായ് മൃഗരാജനാദം
ഇഹാനന്തരാളത്തിൽ മുഴങ്ങിമന്ത്രം
ജനാധിപൻതന്നുടെ സന്നിധാനം
ഘോഷിച്ചിട്ടും ദേവീരവംകളെക്കെ.

15

പത്മാക്ഷതാപങ്ങൾ പൊറാഞ്ഞുദന്തി-
സമൃദ്ധമങ്ങാൻ മലിക്കുമൂലം
പത്മാകരം ഹന്ത വിവണ്ണഭാവം
കലർന്നിനത്രാസമിയന്നപോലെ:

16

പുന്നാഗപുഗാദിതരക്കളങ്ങി
ങ്ങുന്നിദ്രശോഭം സഫലപ്രസൂനം
നില്പുന്നതായ് കണ്ടുവസന്തദേവൻ
ക്രിഡിക്കുമ്പ്പർത്തമെന്നപോലെ

17

ഉയന്നനീലമരദമാൻശാഖാ
ജാലംവഹിക്കും വിഫലിദ്രമങ്ങൾ
അങ്ങിങ്ങുകാണായിളയെപ്പിളൻ
പൊങ്ങുന്നപാതാള തമസ്സുപോലെ.

18

പരന്നപാടങ്ങൾ, മനോജ്ഞവല്ലീ
ഗുണങ്ങൾ തിങ്ങുന്ന വിലാസഭൂക്കൾ
കുളങ്ങൾ, പൂഞ്ചോലകൾ, ജാതിവൈരം
വെടിഞ്ഞു ജന്തുക്കളുമങ്ങു കാണായ്.

19

യോഗീശ്വരമരായ പതിഞ്ഞുപുണ്യ-
പ്രദേശമാരാൽ സ്ഥിതമായിരിക്കും
എന്നോത്തു സന്ദർശന യുക്തമാകും
വേഷംകലർന്നു നടന്ന ഭൂപൻ.

20

അകൃത്രിമ ശ്രീയൊടുശാന്തമായും
ഭവാനന്തരായത്തിനു മന്ത്രമായും
പുണ്യാങ്കുരത്തിൻവിളഭ്രമിയായും-
മുളളാശ്രമം കണ്ടു നുപൻതെളിഞ്ഞു.

21

ഈ യാത്രമം ശാസ്ത്ര വിചാരണത്തിൻ
കോലാഹലംകൊണ്ടു നിറഞ്ഞതായും
വേദസ്വപരത്തിനൊലി യാഗതർക്ക
മാംഗള്യസംസ്കൃചന ചെയ്തതായും,

22

അഹിംസയെപ്പറ്റി മഹീശപരൻത-
ന്നൽകൃഷ്ണതപസ്സർ ജപിപ്പതായും,
പരാത്മതേജഃപ്രസരം പ്രശാന്തം
ശോഭിച്ചിടുന്നുണ്ടു നിരന്തരായം.

E 925

23

ഇലന്ദമാം പുണ്യവനിക്കു മധ്യേ
വിശുദ്ധമാം ഭദ്ര കശാസനത്തിൽ,
സുധാദ്ര നേത്രാഞ്ചല വീചിവീശി
ജന്തുക്കളിൽ പ്രേമരസം പൊഴിച്ചും,

24

വിപീലികയ്ക്കായ് തിനതണ്ഡുലക്കു-
ളത്യാദരത്താൽ ചിതറിക്കൊടുത്തും
സദൃശ്നാത്മിക്കു പദാത്മമെല്ലാം
ദീപത്തിനൊപ്പം പ്രകടീകരിച്ചും,

25

വൈചാനസന്മാർക്കുപദേശമോരോ-
ന്നോതിക്കൊടുത്തും, സമഭാവമാനും,
സർവ്വജ്ഞതയ്ക്കും നിയമാദികൾക്കും
ഉത്പത്തിഭൂവായി ഹ ലാലസിച്ഛം, 26

അനല്പതേജസ്സോടു മിത്രതുല്യം
വർത്തിച്ചിടം പുണ്യവർഷിതന്നെ,
ദർശിച്ച രാജാവഥ ഭക്തിപൂർവ്വം
നമസ്കരിച്ചാൻ കൃതകൃത്യനെപ്പോൽ 27

എണീറ്റു തൻപാണിയുയർത്തിമെല്ലെ
ക്കുനിഞ്ഞു മാധുര്യമിയന്ന വാക്കാൽ,
“പുണ്യാഭവിക്കട്ടെ സദാഭവാനെ-
ന്നാശീർവ്വദിച്ചാനഥ യോഗിവർത്തൻ. 28

മുന്നേഗ്രഹിച്ചുള്ള വിധംപ്രശാന്ത-
ഗംഭീരമാം ദീപ്തിയെഴുന്ന യോഗി
“ഭദന്ത”നാണെന്നതിന്മുഖിമാനാം
ഹർഷൻ നിനച്ചാൻ ചിരദർശനത്താൽ 29

കൊടുത്തു ഭദ്രാസന മങ്ങിരിപ്പാ-
നനന്തരം പാദ്യമുപാഹരിക്കാൻ,
അനജ്ഞശിഷ്യനായളീ പ്രഭാവ-
സതപൻ മഹർഷീശ്വരനാത്തമോദം. 30

വദിച്ചു ഹർഷൻ:—ഭഗവൻ! ഭവാനെ
 ദർശിക്കുവാൻ സംഗതിവന്നാലും
 പുണ്യഭൂമിയിൽ, ഭവാനുവദിച്ചോ-
 രാശിസ്സുപാത്താൽ പുനരുകമല്ലോ!

31

തപദീയമാം വാഗമൃതത്തിലിന്നു
 മുങ്ങിക്കളിച്ച് ഉള്ളൊരെന്നിക്കിടാനി
 പാദാബ്ജവും നിഷ്പല;മങ്ങിരുന്നാൽ
 പോരുമ്പിളോ! താഴെയിരുന്നുകൊള്ളാം.

32

വണക്കമാം ഭൂഷണമിങ്ങു രത്നം
 ഭാരാവഹം രാനിതു പാത്തു രാനെ
 ഭൂയോപി ചൊന്നിട്ടു മിളായിനാഥ-
 നേ. ക്ഷായാൽ യോഗിയിരുന്നരച്ചാൻ.

33

അനിന്ദമെന്നുള്ളതു മാത്രമല്ലാ
 സംസാമിപ്പോളതിവന്ദ മാധീ.
 ഉദാരമാം രൂപ മിവണ്ണമോരോ-
 നിങ്ങത്രയോ കാണുകയില്ല മന്ദൻ.

34

ഇപ്പണ്യധാമാവിനെ യിന്നുകാൺക-
 യാലേൻ തപസ്സിൻഫല മിങ്ങുദിച്ചു.
 മന്നേത്രയുഗം ബഹുതൃപ്തിയാം മാ-
 റിന്നാചമിച്ചു മധുരാമൃതത്തെ.

35

നിവാണകുതുഹലിയാം നമുക്കും
മനുഷ്യലോകേമര ഭവിച്ചിദാനീം.
സുധമ്ഭാക്കായ ഭവാന്റെ കാഴ്ച
സിദ്ധിക്കയാൽ വിശ്വമഹിതലേശ!

86

ഇമ്മട്ടെഴും താഴ്മയുമാർത്ഥ വാക്കിൻ
മാധുര്യവുംരൂപഗുണങ്ങളും തേ
മദിയചിന്താസരണിക്ക മേററം
വിദൂരമായ് സംസ്ഥിതി ചെയ്തിടുന്നു.

87

എമ്മട്ടിലീനാം വനമദ്ധ്യമാൻ
ധമ്ജ്ഞനായുള്ള ഭവാനു ഭൂവിൽ
പ്രിയം വരുത്തുന്നു; ഹൃദയമിപ്പോൾ
പാരിപ്ലവതപത്തെ യിയന്നിടുന്നു.

88

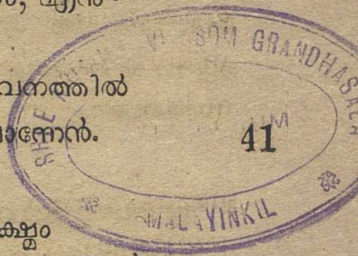
സഞ്ചാരയോഗ്യതാ മെഴാത്തൊരീ വൻ
കാട്ടിൽക്കിടന്നിങ്ങനെ താപ മേല്ക്കാൻ
ഭവുൻ ഭവാനെന്തു നിദാനമെന്നു
ചൊന്നിങ്ങു നമ്മെച്ചരിതാർത്ഥനാശ്രു.

89

അത്യാദരം ഹഷ്ണരച്ചിതങ്ങളു
സസംഭ്രമം സുന്ദരമായ ഗീരാൽ
എന്നിപ്പിതാർത്ഥങ്ങൾ നിറച്ചു; മാനുസ്
മാനിക്കയാൽ ഞാനിഹ ധന്യനായി.

40

കേട്ടാലുമിത്താൻ ഹതഭാഗ്യനാം; എൻ-
പിതാക്കളും സോദരനും മരിച്ചു;
ശേഷിച്ചൊരൻ സോദരിയീ വനത്തിൽ
വാഴുന്നതായ് കേട്ടുതിരഞ്ഞു പോന്നേൻ.

ഇന്നോളവും തേടുകിലും സസൂക്ഷ്മം
കാണാൻ കഴിഞ്ഞില്ലതിനാൽ വിഷണ്ണൻ
എന്നെങ്കിലും കാനന മാന്ദ്യവാഴ്-
മങ്ങേക്കിതെങ്ങാനുപലബ്ധ മാധോ?

42

വിശാമധീശന്റെ വചസ്സു കേട്ടു
സോഭോഗനേപ്പോലെ വദിച്ച യോഗി
അപാരമങ്ങേയ്ക്കു വരേഴു മാകം
കാൽക്കുമിച്ഛാത്തര തൃപ്തിയേല്ക്കാൻ.

43

എന്താണുചെയ്യേണ്ടതു? കാര്യമവായ്,
പ്പകൻവോ സ്വപ്നശലാകയിപ്പോൾ
എന്നററ താപത്തൊടു രണ്ടു പേരും
ആഹന്ത! ഹാ! ചിന്തയിലാണ്ടിരുന്നാൻ.

44

വയോധികൻ ഭിക്ഷുവൊരാൾ തദാനീം
വദിച്ചു സംഭ്രാന്തിയോടിവിധത്തിൽ
രക്ഷിക്കണേ ഭുജമിയന്നു തീയിൽ
ചാടാനൊരുങ്ങുന്നൊരു മംഗളാംഗി.

45

ചിക്കെന്നുററോടിയപേരു മെങ്ങോ-
പോകാം; വരു; മുതലുവെച്ചു പോരോ?
ഏവം തദാ യാത്രതിരിച്ചു; ജീവ-
സരക്ഷണരോൻ ഭൂവിനത്തു ധർമ്മം.

46

തുടൻമുപ്പാൻ വഴിനീളെ, ഞാനി-
ന്നുഷ്ടസ്ഥിതേ ചെന്നു കളിച്ചു നേമം
കഴിച്ചുകല്ലോലിനി തന്റെ മുഗ്ദ്ധ-
തീരത്തിലുടൊട്ടു നടന്നു ഭൂരം.

47

ആററിൻകരയ്ക്കായ്, ലതികാവനത്തി-
ലേതോമഹാദീന വിലാപരാവം
ശ്രവിച്ചു മഞ്ഞാൻ സരോജ മറം
സരസ്സിലെ ബൃംഹിത തൻതരം പോൽ

43

അടുത്തു ഞാനങ്ങു സശോക നാരീ
ജാനാന്തരത്തിൽ മഴപോലെ കണ്ണീർ
ചൊരിഞ്ഞു വീപ്പിട്ടു വിളർത്തു തീപോൽ
തചിച്ചിടും താഡിത ദീപ്തികണ്ടേൻ.

49

ചെയ്യേണ്ടതെന്തെന്നറിയാതെ കാണി-
ക്ഷണം പരിഭ്രാന്തി കലൻ നില്ക്കേ,
സ്രൈണത്തിൽ നിന്നേക മദനികംവ-
ന്നോതീടിനാൾ ഗർഭം പൂർവ്വേവം.

50

സ്വാമിൻപ്രസാദിക്ക, നിനയ്ക്കിലുണ്ടോ
പ്രാണാവനത്തിൽ പരമായ ധർമ്മം?
കൃപാഹ്വാനാ മഞ്ചലാ ജനങ്ങൾ
സത്തക്കളോ ദീന ജനാശ്രയന്മാർ.

51

ദയാർഹ ധൈർ സ്വാമിനി, താതപാദർ
ദിവംഗമിക്കേ,രിപുകാല ഗേഹം
കല്പിച്ചുകാണുന്നു, സഹോദരന്മാർ
വിദൂരദേശത്തു വസിച്ചിടുന്നു.

52

അരാതിതൻ നീച നികൃഷ്ടകൃത്യാ
നിമിത്തമിക്കാട്ടിനകത്തു വന്നു.
അപാരദഃഖാഹതയായിവണ്ണം
തീയിൽപതിക്കാൻ മുതിരുന്നതത്രേ.

53

പ്രത്യേകമീ ഞങ്ങൾ നിരന്തരം ഹാ
സാത്തപങ്ങളോതിട്ടു മരഞ്ഞു മില്ലോൾ
എണ്ണാതെ തന്മേനിയെ യാഹ്വതിക്കാൻ
പോകുന്നു; രക്ഷിക്ക ഭവാനിദാനിം.

54

ക്ഷമിക്കവിൻ, മദ്ഗുരു സന്നിധാനം
പ്രാപിക്കുവോളം, പുനരിങ്ങു നിങ്ങൾ
ഫലിക്കുമേ കാമിതമെന്നുചൊല്ലി-
ത്തിരിച്ചു ഞാന്നെന്നു നിറുത്തിഭിക്ക.

55

ഓം ശാന്ത മെന്നമ്മുനി വേഗവേഗം
നടന്ന ഭക്ത്യാ “ഭഗവൻ! ഭയാഞ്ജ
ശ്രീബുദ്ധ നീ താൻ ഭഗിനിക്ക രക്ഷ
നല്കീടണം! യെന്ന കനിഞ്ഞിരുന്ന.

56

ഉദപിഗ്നനായ് ഭിക്ഷുവദിച്ച വാക്യ-
മാകണ്ണനംചെയ്ത മഹിമണാളൻ
“വിഭാഗ്യാനാമെൻ സഹജാത യാവാ-
മാഭദ്ര”യെന്നോത്തു തപിച്ച മുറും.

57.

കേൾക്കായിതാരാൽ കലദേവതേ നീ
യെങ്ങാണു? സലയ്ക്കകന്ന പോയോ?
ദുഃഖിക്കവേ ഭക്തജനം മഹാത്മൻ!
ശ്രീ ബുദ്ധ നീ സൂക്ഷിയിലാണ്ടിടുന്നോ?

58

ചാരിത്ര്യചണ്ഡാല! ഇപാലപുത്രീ
ക്കാശ്വാസ മേകീടുക; വഹ്നിദേവ!
ജപലിപ്പതെന്തേ സുചരിത്രയാളെ
സ്തർശിക്കുവാൻ ലജ്ജ തരിമ്പുമില്ലേ

59

നിരാശ്രയകീഴ്ചരണണ്ടു സാഹ്യ-
മേകീടുവാനെന്ന മൊഴിക്കുമിപ്പോൾ
ഭവിക്കയോദോഷ; മുദാരജനം
ക്ഷയിക്കയോ നിഷ്പലമായിവണ്ണം.”

60

ഈവണ്ണമോരോ പരിഭവനങ്ങ-
ളേറും വിഷാദത്തോടു കേട്ടു കേട്ടു
മഹഷിയും മറന്നയായിമാരു-
മൊന്നിച്ചു രാജാവവിടത്തിലെത്തി.

61

വാനത്തുചെന്നാക്കുതിരോന്റെ ബിംബം
വിഴുങ്ങി വീരക്കഭയം കെടുത്താൻ
തൂനിഞ്ഞിടം മാറു ധൃതാശനൻ താൻ
കുതിച്ചു ഹാഹന്ത ജപലിപ്പതായും,

62

കുളിച്ചു തോത്താതൊരു നാരി തൂനി
രിററിറു വീഴും വസനം ധരിച്ചു
പൂമെച്ചുരിക്കാനനലന്ന ഭക്ത്യാ
വലത്തുവച്ചുങ്ങിനെ നില്പതായും,

63

വിന്നാലെ കണ്ണീരു പൊഴിച്ചുറക്കെ
ക്കേഴുന്നൊരഞ്ചാറു വധുക്കൾ നിന്നു
ഇടയ്ക്കിടയ്ക്കു സ്ഫുട ശബ്ദമോടു
ചെയ്യായ്ക്കിതെന്നായ് തടയുന്നതായും.

64

ക്ഷണേന നാനാവിധമായ ഭാവം
തടഞ്ഞുചിത്തം ജഡമായിതാഴെ
തളൻ മുന്ധാംഗി പതിപ്പതായും
കണ്ടാറ്റുപൻ പാഞ്ഞരികത്തു ചെന്നു.

65

നിശ്ചഞ്ചലം നേത്രമടച്ച മണ്ണിൽ
കിടന്നിടം തൻ സഹജാത തന്റെ
തൂണെറിയിൽ ഭൂപതി, “യെന്റെരാജ്യ-
ശ്രീ” യെന്നമെല്ലെ ക്ഷതാരുചേർത്തു.

66

അന്നോമാ പ്രേമസംപൂർണ്ണ
കൈന്താരിനാലൊന്നു വിടൻ വേഗാൽ
തജ്ജീവിതത്തെ പ്പനരെങ്ങു നിന്നോ
പ്രത്യാനയിച്ചുള്ള വിധേനതയുൽ.

67

കൃമേണ നൽചേതന വീണു വീണു
സംഹല്യമായ് താര നിറുത്തിനോക്കി,
എണ്ണീറു സർവ്വം സഹപോലെ നാനാ-
ഭാവാപ്തമാണോളിതയായിമന്ദം.

68

ആകസ്മികം തൻ സവിധത്തിലാൻ
കാണാൻ തരവന്നു സഹോദരന്റെ
കണ്ണത്തിലാലിംഗനമോടു പെട്ടെ-
ന്നാഹന്ത വാവിട്ടു കരഞ്ഞു പോയാൽ.

69

പ്രവാഹതുല്യം നയനാംബു വാർത്ത
മാ താത! ഇത്യാദി പുലമ്പിമുറുരും
രോദിച്ചു “വത്സേ കരയാത” യെന്ന
ഭ്രാതാവു വാ പൊത്തുകിലും ചിരായ.

70

ആമന്യ വേഗം കുറെ നീങ്ങിയപ്പോൾ
യതിശ്ചരൻ ശുദ്ധപയസ്സു നല്കി!
അതേറുതൻ സോദരിയാൾക്കു ഭൂപൻ
ഒൊടുത്തൊരുനേര മിഷറി മുറുരും.

71

വത്സ വണങ്ങിടുക നിൻ പതിക്ക
രണ്ടാമതാം സ്വപ്നം-അതേ ഭദ്രൻ,
നമ്മൾക്കൊരാചായ്നശേഷ തത്വം
മുറയ്ക്കറിഞ്ഞാൻ നിശ്ചിത ഹസ്തൻ.

72

നിറഞ്ഞ കണ്ണിരൊടു കൂടിയപ്പോ-
ളദ്ദേവി താനും പ്രണമിച്ച ഭക്ത്യാ
ആചായ്നം മെല്ലെ വദിച്ചു:-ഭദ്രേ!
ശുഭം ഭവിക്കട്ടെ നിനക്കുനിത്യം

73

കേഴായ്ക്കുവത്സ ഭൂവി ശോകമാറാൻ
മനസ്സിനേ ശക്തിവരു വൃഥാവിൽ
തൃജിക്കൊലാജന മുദാരമേവം
ഭജിക്ക ധൈര്യം സതതം ശുഭേ നീ.

74

അനന്തരം യോഗി വചസ്സുമാദരാൽ
ധരായാപൻ സോദരിയൊത്തു നാനഗൻ.
മനഃപ്രസാദത്തൊടു ശാന്ത പുണ്യമാം
വാരാശ്രമം പൂക്കു സമാശ്വസിപ്പതേ.

75

IV

ഓതിനാനന്ദ സുഖേന ശാഖിതൻ-
മരായയിൽ ശ്രവണരൊത്തു ഭൂവരൻ
ഭൂതിശാലി മരുവുവൊഴുകദാ
മായവിട്ടയതി മൗലി സാദരം.

1

ക്ഷോണിവല്ലഭ ഭാവാന്റെ സഭ് ഗുണ-
ശ്രേണിയാലമിത തുഷ്ടിയേല്ക്കയാൽ,
ലോകരക്ഷ ശരിയായ് നടത്തുവാ-
നേകിടുന്നു മണിമാല യൊന്നുനാം.

2

ഏതുവൻ വിഷവു മസ്തമാക്കിടാ-
നേതു താപവു മകറ്റിടാനുമേ,
ജേഷധീശന്റെ ശക്തിമൂലമാ-
യിഷലില്ലിതിനു മേന്മ യേറയാം.

3

എന്നു ധന്യമി ചിവരസ്ഥമാ-
യല്ലസിക്ക മതിമഞ്ജു മാലയെ,
മന്നവർക്കു മകുടീഭവിച്ച ഭൂ-
വല്ലഭനു കരുണാർദ്ര നേകിനാൻ.

4

മിത്രശൂനിധയം പൊഴിച്ചിട്ടും
മുത്തുമാലയൊരു നോക്കു നോക്കുവാൻ
ക്ഷത്രകാന്തിനിധി ഭൂപതിക്കുമേ
പററിയില്ല; മിഴിയഞ്ചി നിന്നുപോയ്.

5

സിന്ധുതുലുനൈഴമളുവനത്തിനാ-
ലന്ധനായഥ കുറഞ്ഞു നില്ക്കവേ,
ബന്ധുരാഭ കലരുന്ന മാലയ-
ക്കന്ധരത്തിലണിയിച്ച യോഗിയും.

6

ചൊല്ലിനാൻ ക്ഷിതിപന്ത്രം ഭക്തിയായ്
പൂരുഷർ ചിതമല്ലിതെന്നുമേ;
ചൊല്ലെഴുന്നിതു ഭവാൻ നിരന്തരം
പൂണ്ടുകൊൾവവ്യ ശുഭം നിനയ്ക്കുകിൽ.

7

കൊണ്ടിടാനു മിതു തള്ളിടാനുമി-
ന്നാളുമല്ലിവനിതോരണം ഭവാൻ.
കണ്ടമാത്രയിലഹോ മനസ്സിനാ-
ലാളമസ്വതയിതെന്നു നണിനേൻ.

8

ഭൂമിപാല കല മൗലി ഹീരമേ!
കാണിയും ചപല ഭാവമെന്നിയേ,
തുമയോടിതു ധരിക്ക നിത്യവും
നാണിയാതെ;—മുനിവർത്തനോതിനാൻ.

9

എന്നുകേട്ട വനിപാലനത്തരം
പിന്നെയൊന്നുമരുളീല; മൗനമായ്,
ഖിന്നനായ് മഹിതമായ മാലയെ
തന്നെയും സ്വപദിയാൻ സാദരം.

10

എന്നുമല്ല യതിഗീരിലാദരം
കൊണ്ടു ഭൂപന്നഗാമിമാരുമായ്
നന്ദിയോടനുജയൊത്തു പിന്നെയും
കഷ്ടമേതുമാറിയാതെ മേവിനൻ; 11

അന്നൊരിക്കലവനീ മണാളനോ-
ടുന്നയിച്ചിതു നിജാശയങ്ങളെ,
സന്നജീവിത സഖീമുഖേന ഹാ
ഖിന്നയായ് ഭഗിനിയെക്കു സാദരം. 12

നാരിമാർക്കു പതിയോ ശിശുക്കളോ
സാരമായൊരവലംബനം ദൃഢം
പാരിലിന്നിതു വെടിഞ്ഞതാരി യെന്നി-
ക്കാരുവാൻ ഗതി? നിനയ്ക്കു സങ്കടം. 13

ആയ്ക്കുന്നനിവിടെ വന്നതോർക്കകിൽ
മാരണത്തിനൊരു സേതുവായിതേ-
പാരിലിങ്ങിനി മദിയ ജീവിതം
ഭാരമാണതു മാിച്ചുപോലെയാം. 14

താതനില്ല ജനയിത്രീയില്ലപി-
ന്നാതപങ്ങൾ പലവാദമെത്തിടാം
ഭൂതകാലസുഖമൊട്ടുപോലുമി-
ക്കാതരയ്ക്കു കണികിട്ടുകില്ലമേൽ. 15

ജ്യേഷ്ഠനുള്ള കനിവെന്നതും പരം
പുഷ്ടമായ വിഭവങ്ങളെന്നതും
മിഷ്ടമായ സുഖമേലു മെന്നതും
കഷ്ടമായ വിധിയോർത്തുവിട്ടു ഞാൻ. 16

ഭൂഷണങ്ങൾ മണിമേട തോഴിമാർ
ദോഷമറു വിലസുന്ന വാടികൾ
യോഷമാക്കു വിഭവങ്ങളെന്നതും
നിഷ്ഫലം വിധവയാകിലുഴിയിൽ. 17

ഭൂവിലുള്ള സുഖദുഃഖമൊക്കെയും
ജവിതത്തിലിഹ ഞാനറിഞ്ഞുപോയ്
ഭാവവിധിയിൽ സുഖമെന്നിങ്ങു കൂടുകി-
ല്ലിവിധം ഭരിതമെന്നിന്നേൽപ്പു ഞാൻ. 18

കാവിലിങ്ങു പരിശിഷ്ടമായിട്ടും
ജീവിതം നിയമപൂർവ്വമാദരാൽ.
സാവധാനമിഹ പോക്കുവാൻ ഭവാൻ
ഭാവിയോത്താരണവാദമേകണേ. 19

ചൊല്ലിനാനന്ദം നൂപപാലനിവിധം
മല്ലനേത്രയൊടു ഗർഭഗതാനപിതം
അല്ലൽവേണ്ട സഹജേതരിന്ദുമി-
ങ്ങുള്ളിലെന്നു കരുതിടുകെന്നുമേ. 20

താതന്നെനാവിധമിങ്ങു മേലിലും
 ചേദമേതുമിയലാതെ കാക്കുവൻ
 ഭൂതപൂർവ്വ സമമോദമെന്നമെന്നമെൻ
 സോദരിക്ക നഗരത്തിലും വരും.

21

രാജമുദ്രവെടിയുന്നവെങ്കിലും
 മാനിയെന്നയിരു നില്ക്കുവോളവും
 രാജനന്ദിനി ശുഭേ രിപ്പക്കളും
 മാനിയാതെ വരികില്ല നിണ്ണയം.

22

ഭേദചിന്ത ജനതയ്ക്കുകാണിയും
 കാണുകില്ലിരുവർ നമ്മിലെന്നമേ;
 മോദമേല്ക്കു; ഭയമെന്തിന്റഴിയിൽ,
 കാണുമോ മഷി വിഭാതഭാനവിൽ.

23

സ്നേഹമാം നിഗഡമിട്ട് നമ്മളെ
 സ്നേഹരൂപി ഭഗവാനിണക്കയാൽ
 ബന്ധമറു വിഭയം ജഡത്തൊട-
 ള്ലന്ധനായി മറയാനശക്തനാം.

24

രാത്രിയും പകലുമിങ്ങു തീർത്തു ഹാ
 ജീവിതം പകുതി ദുഃഖമെന്നതും
 കാട്ടിടുന്ന വിധി; ധൈര്യമേല്ക്കേടോ
 ഭീരുവോ ഭവതി ലോകരീതിയിൽ

25

ധീരധീരമഥ യോഗി സാന്തപനം
സാരസാക്ഷിയൊടു ചൊല്ലിയിവിധം
സാരമില്ല സഖി ശോകമെന്നതി
കൂരമായൊരു പിശാചുതന്നെയോ 26

സന്തതസ്രവണശീലമായ് പരം
നൊന്തിട്ടു ന ഹൃദയവ്രണം ദൃഢം
എത്രയോ കഥകൾ കേട്ടു ധീരമാം
സ്വപ്നവും പുനരിതേല്ലുകില്ലെടോ! 27

നവ്യ നവ്യ നവമാലികാസുമ-
പ്രഖ്യാമാക മഞ്ചലാജനാശയം,
ദുഃഖ ശബ്ദമതിലും മുഷിഞ്ഞുപോം
സഹ്യമല്ല കദനം പതിവ്രതേ! 28

ചൊൽവതാരൊടിതു കേൾപ്പതാരുവാൻ
കർമ്മമാം സഖി സഹിക്ക സർവ്വം,
ഇല്ല തൃപ്തിലവവും സ്വപ്നത്തിയിൽ
ധർമ്മനിവിധിയെ യാക്കുമാററിടാം. 29

വിദൂതം സഖിയനിത്യതാ സരി-
ത്താഞ്ഞു പാഞ്ഞു മറയ്ക്കു ഭൂമിയിൽ
നശപരം സകല മെന്നുകളു നീ
ദുഃഖിയായ് ദൃഢ ധൈര്യമേല്ക്കെടോ. 30

ഏറ്റ ദുഃഖമതുപോലെ സൗഖ്യവും
ചിന്തിയാസ്തിനി വരുന്നതൊക്കവേ,
വന്നിട്ടെ, നിജ ചിത്തമെന്നതേ
സൗഖ്യ ഹേതു കമിഹത്തിലെന്നമേ.

31

നന്നതന്നെ മുനി വൃത്തിയോക്കിലോ
മാഗലാത്ത കമിത ഗ്രഭാഷിതം
ഇങ്ങു നിങ്ങളിരുപേരു മുഴിയിൽ
ഭോഗമെന്നി നിവസിക്ക മംഗളം.

32

ഈ വിധത്തിൽ വിരമിച്ച യോഗിയോ-
ടാവിശാപതി യുരച്ചിതാദരാൽ,
ഏവ മിന്നൊരുപദേശമേകുവാൻ
ഭൂവിലന്യ നര നാരൊരുങ്ങിടും.

33

ഖിന്നരായ ജനതയ്ക്കു താങ്ങലായ്
മന്നിടത്തി ലവിടുന്നു സൃഷ്ടിനായ്,
ധർമ്മദീപമവിടുന്നു മോഹമാ-
മന്ധകാര മിതകറി നില്ക്കയാം.

34

സ്നേഹമൂല മഭിലാഷ മൊന്നിനി-
മച്ചാല്പിടുന്നു:—ഭഗവൻ ദയാംബുധേ!
ആഹവത്തിനു തുനിഞ്ഞു പോന്ന ഞാൻ;
ഭൂതിമത്തരിപുനാശനം വ്രതം.

35

താതമൃത്യു പരിഖിന്നമാം പ്രജാ-
ജാതമിന്നു പലമട്ടുഴലുകയാം
താപമാകെ യകലക്കളഞ്ഞു സത്
പ്രീതിയേകവതുമെന്റെ ധർമ്മമാം.

36

മാമകീനസമ കൃത്യ ഭാരവും
ഞാനൊഴിച്ചു വരുവോളവും ഭവാൻ
ആമയം തടവിടാതെ വത്സയാ-
മീ മനോജ്ഞയെ വളർത്തണം സുഖം.

37

ധർമ്മമായ കഥയും നിരന്തരം
ശർമ്മദായക സുഭാഷിതങ്ങളും
രമ്യമായരുളി ബാലയെന്നപോൽ
ധർമ്മമൂർത്തിയവിടുന്നു കാക്കണേ.

38

എന്നുരച്ചു വസുധാധിപൻ പരം
മൗനമാൻ, മൂനിയും പ്രസന്നനായ്.
നിന്നു “ഹേ ഭഗിനി വാഴ്ത്ത നമ്മൊടൊ-
ത്തുനമെന്നിയിനി” യെന്നു ചൊല്ലിനാൻ.

39

ആയ്ക്കുന്റെയാ സ്നേഹവു മാമുനീനൃ-
കാരണ്യവും കണ്ടു തെളിഞ്ഞു മുറുറം.
ഇഴുറ്ററ ദുഃഖത്തെ യടക്കിരാജ്യ-
ശ്രീ ദേവി തദപാണി സമാദരിച്ചു.

40

ഭരണ സമ്മാനിതമായ് സ്ഫുരത്താം
“മന്ദാകിനി” മാല ധരിക്കെ ഹർഷൻ
സന്നപ്തലോകത്തെ സമുദ്ധരിക്കാൻ
പോകുന്ന പുണ്യപ്രഭു പോൽ വിളങ്ങി,

14

കൃതാർത്ഥനായ് സോദരി യൊത്തുഭൂപൻ
സാചാർത്ഥനായ് സാനുഗനായമന്ദം
ഗംഗാസരിത്തീര നിവിഷ്ടസേനാ
നിവേശമാനാനന്ദ സായുധീനൻ.

42

ഭൂരിപ്രേമ മിയന്നവനാ ഹവരത്രേണിക്ക
ചിത്തോൽസുകം
ഭൂയസ്സായിയലുംപ്രകാര മവനീ നാഥൻപരം
സ്തിഗ്ദ്ധനായ്,
സാരജ്ഞൻ നിജസോദരിചരിതവും മറ്റും
കഥിച്ചുങ്ങിനെ

സ്നായംകാലവു മങ്ങണഞ്ഞു രവിയും
ചെന്നാണ്ടു വാരാശിയിൽ.

43

പാരം തപ്തദിശാവധുക്കളഹിതന്മാരം-
ലപാകൃഷ്ടരായ്
തീരാസ്താൻ കൃതമായൊരാ ചിതയിലെ ത്തി-
ജാല വ്യാപിച്ചുപോൽ
ആ രക്തദ്യുതി കൊണ്ടു വിണ്ടലമഹോ
രാജിച്ച ഭൂവിങ്കലും
പാരാതാപ്രഭ തുവിവിങ്ങു വിലസി തേജോ-
മയം ഭാസുരം.

44

ക്ഷത്രശ്രീയൊടു വൻ പുകൾപ്പൊലിയും
പൂണ്ടുള്ള ഭൂപാലനിൽ
വിശ്വാസത്തൊടു പൂവ് ഭൂമിവലയം സഖ്യം
കൊതിച്ചാദരാൽ
സംതാണത്തിനിരക്കുവാൻ പ്രഹിതനാം
ഭൂതൻ കണക്കെന്റയാം
ഭിക്ഷിൽത്തുമകലൻ കാന്തി തടവി ഭൂവിച്ചു
വാർതികകളും.

45

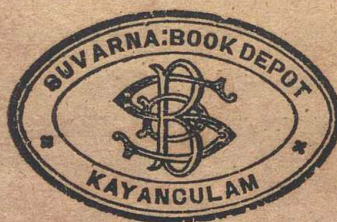
PRESENTED BY:
SRI M. K. VASUDEVAN NAIR
MANIYARA VEEDU
MALAYINKIL

ശ്രീമദ്

ഗുണകർത്താ,
കെ. ഗംഗാധരൻ.

പ്രസാധകർ,

9544
E925

1.00 പതിപ്പ് കാഴ്ച 500.

Printed at The S. R. P. Press,
KAYAMKULAM.

1123.